

مدل سازی عوامل اقتصادی اثر گذار بر توسعه پایدار ورزش های انفرادی در کشور عراق

زید کاظم ظاهر الحسانی^۱، جواد غلامیان^۲، دکتر محمد کشتی دار^۳، شایان حسین زاده^۴

^۱ کارشناس ارشد مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

^۲ استادیار مدیریت ورزشی، گروه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

^۳ استاد مدیریت ورزشی، گروه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

^۴ دانشجوی کارشناس ارشد مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

Email: J.gholamian@ferdowsi.um.ac.ir

چکیده

پژوهش حاضر با هدف مدل سازی عوامل اقتصادی مؤثر بر توسعه ورزش های انفرادی در کشور عراق انجام شد. با توجه به اهمیت روزافزون اقتصاد ورزش در توسعه پایدار، افزایش مشارکت ورزشی، ارتقای ورزش قهرمانی و نقش آن در رشد اقتصادی، این پژوهش درصدد شناسایی مهم ترین مؤلفه های اقتصادی و ارائه الگوی جامع برای توسعه ورزش های انفرادی بود. پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر روش، آمیخته (کیفی-کمی) است. در بخش کیفی، داده ها از طریق مصاحبه های نیمه ساختاریافته با خبرگان مدیریت ورزشی، اقتصاد ورزش و مدیران اجرایی گردآوری و با استفاده از تحلیل مضمون و روش شناسی کیو تحلیل شدند. در بخش کمی نیز الگوی پیشنهادی با بهره گیری از مدل سازی معادلات ساختاری اعتبار سنجی شد.

یافته های پژوهش نشان داد که عوامل اقتصادی مؤثر بر توسعه ورزش های انفرادی در قالب هفت الگوی ذهنی شامل حرفه ای گرایی، نتیجه گرایی، خصوصی گرایی، مالی گرایی، حمایت گرایی، مدیریت گرایی و رسانه گرایی قابل تبیین هستند. نتایج بیانگر آن بود که حرفه ای گرایی و نتیجه گرایی بیشترین اهمیت را در توسعه ورزش های انفرادی دارند و مؤلفه هایی مانند توسعه زیرساخت های ورزشی، برگزاری مسابقات و لیگ های منظم، ارتقای سرمایه انسانی، جذب سرمایه گذاری بخش خصوصی، ایجاد منابع مالی پایدار، حمایت های هدفمند، استفاده از مدیران متخصص و بهره گیری از ظرفیت رسانه ها از مهم ترین عوامل اثر گذار در این حوزه به شمار می روند. همچنین نتایج مدل معادلات ساختاری، برازش مناسب الگوی پژوهش و اثر مثبت و معنادار تمامی ابعاد شناسایی شده بر توسعه ورزش های انفرادی را تأیید کرد.

در مجموع، نتایج پژوهش نشان داد که توسعه ورزش های انفرادی در کشور عراق مستلزم اتخاذ رویکردی جامع و یکپارچه است که در آن ابعاد اقتصادی، مدیریتی، حرفه ای، مالی، حمایتی و رسانه ای به صورت همزمان مورد توجه قرار گیرند. بر این اساس، توسعه زیرساخت های ورزشی، تقویت نظام حرفه ای، افزایش مشارکت بخش خصوصی، اصلاح سازوکارهای مالی، بهره گیری از مدیریت

2

The Second National Conference on Physical Education, Modern Sports Sciences, Professional Sport, and Health Promotion

تاریخ همایش: ۱۳۰۵/۰۲/۱۵

دومین همایش ملی تربیت بدنی علوم ورزشی نوین، ورزش حرفه ای و ارتقای تندرستی

تخصصی و توسعه ظرفیت‌های رسانه‌ای می‌تواند زمینه افزایش مشارکت ورزشی، جذب سرمایه‌گذاری، ایجاد درآمدهای پایدار و ارتقای سهم ورزش در توسعه اقتصادی کشور را فراهم سازد. یافته‌های این پژوهش می‌تواند به‌عنوان مبنایی علمی برای سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری مدیران و مسئولان حوزه ورزش در راستای توسعه پایدار ورزش‌های انفرادی مورد استفاده قرار گیرد. واژگان کلیدی: اقتصاد ورزش، ورزش‌های انفرادی، مدل‌سازی، عوامل اقتصادی، عراق.

مقدمه

ورزش در دنیای امروز فراتر از یک فعالیت جسمانی و تفریحی، به‌عنوان پدیده‌ای چندبعدی با کارکردهای اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و مدیریتی شناخته می‌شود. توسعه ورزش می‌تواند علاوه بر ارتقای سلامت جامعه، زمینه‌ساز ایجاد اشتغال، افزایش سرمایه اجتماعی، توسعه کسب‌وکارهای مرتبط و رشد اقتصادی کشورها باشد. از این‌رو، اقتصاد ورزش در سال‌های اخیر به یکی از حوزه‌های مهم مطالعاتی در مدیریت ورزش تبدیل شده و بسیاری از کشورها تلاش کرده‌اند با بهره‌گیری از ظرفیت‌های اقتصادی ورزش، جایگاه این بخش را در نظام اقتصادی خود ارتقا دهند (ریحانی و همکاران، ۱۴۰۰؛ محمدی عسکری‌آبادی و همکاران، ۱۳۹۹).

ورزش به‌عنوان بخشی از اقتصاد خدماتی، دارای ظرفیت‌های گسترده‌ای در زمینه ایجاد درآمد، جذب سرمایه‌گذاری، توسعه بازارهای ورزشی، گسترش صنایع وابسته، اشتغال‌زایی و افزایش گردش مالی است. امروزه باشگاه‌ها، فدراسیون‌ها، رویدادهای ورزشی، رسانه‌های ورزشی، تجهیزات و کالاهای ورزشی و گردشگری ورزشی، بخشی از زنجیره اقتصادی ورزش را تشکیل می‌دهند. به همین دلیل، ورزش دیگر تنها یک فعالیت اجتماعی محسوب نمی‌شود، بلکه به صنعتی پویا تبدیل شده است که می‌تواند در توسعه اقتصادی کشورها نقش مؤثری ایفا کند (Vamplew, 2020؛ Leeds et al., 2018؛ Andreff, 2008).

در این میان، ورزش‌های انفرادی به دلیل ویژگی‌های خاص خود، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار هستند. بسیاری از رشته‌های انفرادی می‌توانند با هزینه‌های کمتر نسبت به برخی ورزش‌های تیمی، زمینه شناسایی استعدادها، کسب موفقیت‌های بین‌المللی، توسعه برند ورزشکاران و ایجاد فرصت‌های اقتصادی جدید را فراهم کنند. با این حال، توسعه این رشته‌ها نیازمند وجود ساختارهای حمایتی، منابع مالی پایدار، برنامه‌ریزی مدیریتی، زیرساخت مناسب، حمایت رسانه‌ای و جذب سرمایه‌گذاران است. در کشورهایی که ورزش‌های انفرادی کمتر مورد توجه اقتصادی قرار گرفته‌اند، نبود منابع مالی کافی و وابستگی به بودجه‌های دولتی از مهم‌ترین موانع رشد این رشته‌ها محسوب می‌شود.

تجربه کشورهای موفق در حوزه ورزش نشان می‌دهد که توسعه اقتصادی ورزش تنها از طریق افزایش اعتبارات دولتی امکان‌پذیر نیست، بلکه نیازمند مشارکت بخش خصوصی، توسعه بازاریابی ورزشی، جذب حامیان مالی، استفاده از ظرفیت رسانه‌ها و ایجاد بازارهای جدید اقتصادی است. این کشورها با ایجاد محیط مناسب برای سرمایه‌گذاری، تقویت مدیریت حرفه‌ای و توسعه زیرساخت‌ها توانسته‌اند ورزش را به یک صنعت درآمدزا تبدیل کنند. در مقابل، کشورهایی که فاقد برنامه‌ریزی منسجم اقتصادی در ورزش هستند،

2

The Second National Conference on
Physical Education, Modern Sports
Sciences, Professional Sport, and
Health Promotion

تاریخ همایش: ۱۳۹۵/۰۲/۱۵

دومین همایش ملی تربیت بدنی علوم ورزشی
نوین، ورزش حرفه ای و ارتقای تندرستی

معمولاً با مشکلاتی مانند کمبود منابع مالی، ضعف زیرساخت‌ها و کاهش توان رقابتی ورزشکاران مواجه می‌شوند (امامی و همکاران، ۱۳۹۹؛ هنری و خزایی، ۱۳۹۹).

کشور عراق نیز با وجود برخورداری از ظرفیت‌های انسانی و علاقه اجتماعی گسترده به ورزش، همچنان با چالش‌هایی در زمینه توسعه اقتصادی ورزش، به‌ویژه در رشته‌های انفرادی، مواجه است. محدودیت منابع مالی، وابستگی فدراسیون‌ها به حمایت‌های دولتی، ضعف نظام درآمدزایی، کمبود سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و نبود برنامه‌های جامع بازاریابی از جمله عواملی هستند که می‌توانند روند توسعه این رشته‌ها را تحت تأثیر قرار دهند. بنابراین، شناسایی عوامل اقتصادی مؤثر بر توسعه ورزش‌های انفرادی در عراق می‌تواند زمینه لازم را برای تصمیم‌گیری بهتر مدیران ورزشی و سیاست‌گذاران فراهم کند.

از دیدگاه اقتصادی، توسعه ورزش‌های انفرادی می‌تواند پیامدهای مستقیم و غیرمستقیم متعددی به همراه داشته باشد. درآمد حاصل از برگزاری مسابقات، جذب حامیان مالی، قراردادهای تبلیغاتی ورزشکاران، توسعه باشگاه‌ها و تولید تجهیزات ورزشی از جمله آثار مستقیم اقتصادی محسوب می‌شوند. همچنین، ارتباط ورزش با حوزه‌هایی مانند رسانه، گردشگری، حمل‌ونقل، تبلیغات و خدمات، موجب ایجاد آثار غیرمستقیم و القایی در سایر بخش‌های اقتصادی می‌شود (Kramin et al., 2021؛ Li et al., 2013).

یکی از مهم‌ترین عوامل توسعه اقتصادی ورزش، توانایی سازمان‌های ورزشی در ایجاد منابع درآمدی پایدار است. فدراسیون‌ها و نهادهای مرتبط با ورزش‌های انفرادی در صورتی می‌توانند به توسعه پایدار دست یابند که از مدیریت سنتی فاصله گرفته و به سمت مدیریت اقتصادی، بازاریابی حرفه‌ای و جذب سرمایه حرکت کنند. استفاده از ظرفیت رسانه‌ها، توسعه برند ورزشکاران، ایجاد لیگ‌های منظم، برگزاری رویدادهای جذاب و ارتباط مؤثر با بخش خصوصی از جمله راهکارهایی است که می‌تواند منابع مالی جدیدی برای این رشته‌ها ایجاد کند (محمدی عسکرآبادی و همکاران، ۱۳۹۹).

همچنین، نقش سرمایه‌گذاری و مشارکت بخش خصوصی در توسعه ورزش‌های انفرادی بسیار مهم است. سرمایه‌گذاران زمانی تمایل بیشتری برای ورود به حوزه ورزش خواهند داشت که از امنیت اقتصادی، شفافیت قوانین، حمایت‌های حقوقی و امکان بازگشت سرمایه اطمینان داشته باشند. بنابراین، ایجاد بسترهای مناسب برای سرمایه‌گذاری، اصلاح قوانین، کاهش موانع اداری و ارائه مشوق‌های اقتصادی می‌تواند زمینه افزایش حضور بخش خصوصی در ورزش عراق را فراهم سازد (امامی و همکاران، ۱۳۹۹؛ هنری و خزایی، ۱۳۹۹).

علاوه بر عوامل مالی، توسعه سرمایه انسانی و مدیریت علمی نیز از الزامات اساسی توسعه ورزش‌های انفرادی محسوب می‌شود. وجود مدیران متخصص، مربیان توانمند، کارشناسان بازاریابی و نیروهای آشنا با اقتصاد ورزش، نقش مهمی در بهره‌برداری از ظرفیت‌های اقتصادی این رشته‌ها دارد. هر اندازه دانش مدیریتی و توانمندی نیروی انسانی افزایش یابد، امکان جذب منابع مالی، توسعه بازار و افزایش بهره‌وری سازمان‌های ورزشی نیز بیشتر خواهد شد (جلیلی و همکاران، ۱۳۹۷).

از سوی دیگر، رسانه‌ها نقش تعیین‌کننده‌ای در توسعه اقتصادی ورزش‌های انفرادی دارند. پوشش رسانه‌ای موفقیت ورزشکاران، افزایش شناخت عمومی نسبت به رشته‌های ورزشی، جذب مخاطب و ایجاد جذابیت برای حامیان مالی، از مهم‌ترین کارکردهای رسانه

در اقتصاد ورزش است. استفاده هدفمند از رسانه‌های سنتی و شبکه‌های اجتماعی می‌تواند به افزایش ارزش تجاری ورزشکاران و توسعه بازار این رشته‌ها کمک کند.

با وجود اهمیت روزافزون اقتصاد ورزش، بررسی مطالعات پیشین نشان می‌دهد که بخش قابل توجهی از پژوهش‌ها بر ورزش حرفه‌ای، ورزش‌های تیمی یا ابعاد کلی اقتصاد ورزش تمرکز داشته‌اند و مطالعات محدودی به‌صورت اختصاصی عوامل اقتصادی توسعه ورزش‌های انفرادی را بررسی کرده‌اند. همچنین، در کشور عراق شناخت جامعی از مؤلفه‌های اقتصادی مؤثر بر توسعه این رشته‌ها وجود ندارد. از این‌رو، شناسایی و تبیین این عوامل می‌تواند خلأ علمی موجود را کاهش داده و اطلاعات ارزشمندی برای مدیران و سیاست‌گذاران ورزشی فراهم آورد.

بر این اساس، پژوهش حاضر با هدف طراحی الگوی عوامل اقتصادی مؤثر بر توسعه ورزش‌های انفرادی در کشور عراق انجام می‌شود تا ضمن شناسایی مؤلفه‌های کلیدی اقتصادی، چارچوبی علمی برای توسعه این رشته‌ها ارائه دهد. انتظار می‌رود نتایج این پژوهش بتواند به افزایش درآمدزایی، جذب سرمایه‌گذاری، کاهش وابستگی مالی، بهبود مدیریت ورزشی و ارتقای جایگاه ورزش‌های انفرادی در ساختار ورزش عراق کمک کند.

نوع و روش پژوهش

این پژوهش از منظر هدف در دسته تحقیقات کاربردی قرار می‌گیرد، از منظر ماهیت در دسته پژوهش‌های اکتشافی-توصیفی است، همچنین به دلیل استفاده از روش‌های کیفی و کمی در دسته تحقیقات آمیخته می‌باشد. در این پژوهش از روش کیفی تحلیل مضمون (بررسی مبانی نظری و مصاحبه) جهت شناسایی مصادیق اقتصادی مؤثر در توسعه ورزش‌های انفرادی کشور عراق استفاده شد، سپس توسط روش‌شناسی کیو، الگوهای ذهنی خبرگان شناسایی می‌شود، در مرحله بعدی نیز مدل‌سازی کمی انجام شد.

جامعه و نمونه آماری و روش نمونه‌گیری

جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی خبرگان در حوزه اقتصاد و بازاریابی ورزشی در کشور عراق، اساتید مدیریت ورزشی، مربیان برجسته رشته‌های انفرادی منتخب در کشور عراق و ورزشکاران مطرح رشته‌های انفرادی در کشور عراق بود. روش نمونه‌گیری در سه بخش مجزا است. در بخش مصاحبه و شناسایی مصادیق اقتصادی مؤثر، از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده شد و ۱۱ مصاحبه انجام شد تا داده‌ها به اشباع نظری رسیدند.

در بخش کیو، واژه‌های جامعه و نمونه آماری تفاوت‌های چندانی با سایر پژوهش‌های کمی دارند؛ زیرا در روش کیو احتیاج به نمونه‌گیری تصادفی ندارد و نباید به این شکل نمونه انتخاب شود زیرا که افراد به دلیل داشتن یک عقیده خاص درباره موضوع این تحقیق به شکل کاملاً آگاهانه انتخاب می‌شوند. در نتیجه اندازه نمونه نیز در این روش کوچک بوده و هدف از آن تجزیه و تحلیل عمیق بر روی تعداد اندکی از افراد متخصص در زمینه مورد مطالعه است نه تجزیه و تحلیل سطحی بر روی تعداد زیادی از افراد غیرمتخصص. تعداد حجم نمونه در این روش با توجه به مطالب بیان شده کم است، اما با توجه به تحقیقات انجام شده با این روش حداقل ۲۰ نفر و حداکثر ۴۰ نفر به پرسشنامه کیو پاسخ خواهند داد. در این تحقیق نیز سعی شد این میزان رعایت شود و حجم نمونه آماری بین

این دو مقدار باشد. بدین ترتیب پرسشنامه کیو توسط ۲۵ نفر تکمیل و جمع آوری شد. در بخش سوم و کمی تحقیق، روش نمونه گیری به صورت در دسترس بود و حجم جامعه آماری بین ۳۰۰ تا ۴۰۰ نفر تخمین زده شد که طبق روش نمونه گیری کوکران بین ۱۶۸ تا ۱۹۶ نفر باید به پرسشنامه پاسخ می دادند. در این تحقیق ۲۰۰ پرسشنامه توزیع شد که پس از حذف پرسشنامه های ناقص، در نهایت تحلیل بر روی ۱۸۰ پرسشنامه انجام شد.

روش جمع آوری داده ها

برای جمع آوری اطلاعات از روش های مطالعه کتابخانه ای از جمله مطالعه کتب و نشریات، پایان نامه ها و مقالات داخلی و خارجی و جستجو در پایگاه های اطلاعاتی (اینترنت) و تحقیقات پیشین استفاده شد. در بخش کیفی ابزار تحقیق مصاحبه نیمه ساختاریافته که با استفاده از تکنیک تحلیل مضمون، داده ها تحلیل شد. در بخش کیو ابزار تحقیق پرسشنامه کیو بود و در بخش سوم ابزار تحقیق پرسشنامه محقق ساخته می باشد که به روش میدانی توزیع شد.

روش اجرای پژوهش

مراحل اجرای پژوهش را در جدول ۱-۳ گزارش شده است.

جدول ۱. مراحل اجرای پژوهش

شماره	گام های اجرایی
۱	مراجعه به ادبیات موضوع، جستجو و انتخاب مقالات مناسب، جمع آوری فضای گفتمان و استخراج عوامل اصلی و آسیب ها
۲	مصاحبه و نظرسنجی از خبرگان
۳	ارزیابی و جمع بندی فضای گفتمان
۴	انتخاب عبارات های نهایی کیو (کارت های کیو)
۵	ایجاد دسته کیو
۶	انتخاب مشارکت کنندگان از میان متخصصین و خبرگان
۷	مرتب سازی نمونه های کیو در نمودار کیو
۸	تحلیل آماری داده ها (تحلیل عاملی کیو)
۹	توزیع پرسشنامه کمی تحقیق
۱۰	جمع آوری و تجزیه و تحلیل نهایی (مدل سازی)

روش آماری

در این پژوهش در بخش کیفی از تکنیک تحلیل مضمون بر اساس تکرار عامل‌ها استفاده شد. در بخش کمی از تحلیل عاملی اکتشافی و چرخش واریماکس و در بخش کمی تحقیق از مدل‌سازی معادلات ساختاری استفاده شد. تحلیل‌ها بر روی محیط نرم‌افزار اس.پی.اس.اس و اسمارت پی ال اس انجام شد.

یافته‌ها

در این پژوهش، به منظور شناسایی و تبیین مصادیق اقتصادی مؤثر بر توسعه ورزش‌های انفرادی در کشور عراق، ابتدا دیدگاه‌های خبرگان حوزه ورزش و اقتصاد مورد بررسی قرار گرفت. تحلیل داده‌های حاصل از نمونه‌های کیو نشان داد که خبرگان دارای دیدگاه‌های متفاوتی درباره عوامل اقتصادی اثرگذار بر توسعه ورزش‌های انفرادی هستند. بر اساس نتایج تحلیل عاملی، الگوهای ذهنی مختلفی شناسایی شد که هر یک بیانگر نوع خاصی از نگرش نسبت به مسیر توسعه اقتصادی ورزش‌های انفرادی عراق است. این الگوها بر مبنای شباهت دیدگاه مشارکت‌کنندگان و عوامل کیو شکل گرفتند و در نهایت هفت الگوی اصلی استخراج شد. بررسی نتایج نشان داد که هر یک از گروه‌های خبرگان، توسعه ورزش‌های انفرادی را از زاویه‌ای متفاوت مورد توجه قرار داده‌اند. برخی از خبرگان بر توسعه زیرساخت‌های ورزشی، افزایش دسترسی عمومی به اماکن ورزشی و برگزاری رویدادهای داخلی و بین‌المللی تأکید داشتند. گروهی دیگر، توسعه سرمایه انسانی، افزایش تعداد ورزشکاران، تحریک تقاضا برای ورزش‌های انفرادی و تقویت فعالیت‌های هواداری را عوامل مهم دانسته‌اند. همچنین گروهی از خبرگان، نقش بخش خصوصی، حمایت‌های مالی، رسانه‌ها و مدیریت اقتصادی را در توسعه ورزش‌های انفرادی برجسته کرده‌اند. نتایج حاصل از تحلیل الگوهای ذهنی خبرگان در جدول زیر ارائه شده است.

جدول ۲. اولویت‌بندی و شناسایی الگوهای ذهنی خبرگان

خبرگان	کدهای کیو	عوامل کیو	الگوی ذهنی
M۸, M۱۵, M۱۷, M۱۸, M۲۲	Q۱	وجود اماکن ورزشی مجهز در دسترس همگان	حرفه‌ای گرایان
	Q۱۰	برگزاری لیگ‌های مختلف در رده‌های سنی	
	Q۱۲	سعی در برگزاری مسابقات منطقه‌ای و بین‌المللی	
	Q۱۳	افزایش سرانه فضاهای ورزشی برای ورزش‌های انفرادی	
	Q۲۳	برگزاری اردوهای بین‌المللی با کشورهای همسایه جهت توسعه ورزش‌های انفرادی	
M۲, M۶, M۱۶, M۲۵	Q۱۱	پرورش مربیان رشته‌های ورزشی انفرادی در عراق	نتیجه گرایان
	Q۱۵	افزایش تعداد شرکت‌کنندگان در رویدادهای ورزشی	

2

The Second National Conference on
Physical Education, Modern Sports
Sciences, Professional Sport, and
Health Promotion

تاریخ همایش: ۱۳۹۵/۰۴/۱۵

دومین همایش ملی تربیت بدنی علوم ورزشی
نوین، ورزش حرفه ای و ارتقای تندرستی

	تحریک تقاضا برای ورزش های انفرادی	Q17	
	تقویت بخش هواداری در ورزش های انفرادی	Q21	
	توسعه سرمایه انسانی، دانش پایه و تخصص در ورزش های انفرادی عراق	Q27	
	گسترش تبلیغات	Q28	
خصوصی گرایان	کاهش تصدی گری دولت و خصوصی سازی در ورزش عراق	Q7	M5, M14, M23, M20
	توجه بیشتر به باشگاه های خصوصی در ورزش های انفرادی	Q8	
	ایجاد کسب و کارهای جدید در ورزش های انفرادی	Q16	
	جذب حامیان مالی	Q20	
مالی گرایان	تدوین چارچوب های مالی در صنعت ورزش عراق	Q4	M10, M11, M19, M24
	حمایت مالی از فدراسیون ها و هیات های ورزش های انفرادی در عراق	Q5	
	تعیین مولفه های درآمدزایی از صنعت ورزش های انفرادی در عراق	Q79	
	شفافیت سازی در امور مالی هزینه کرد در ورزش های انفرادی	Q26	
حمایت گرایان	پرداخت یارانه ورزشی برای افراد کم بضاعت جامعه برای خرید وسایل و تجهیزات ورزشی	Q2	M1, M9, M12
	عوامل کیو	کدهای کیو	
	استفاده از مؤسسات خیریه به منظور حمایت از خانواده های کم درآمد برای ورزش	Q3	
	معافیت های مالیاتی جهت حضور بخش خصوصی در ورزش های انفرادی	Q18	
مدیریت گرایان	کاهش هزینه های تمرینی	Q19	M4, M7, M13
	استفاده از متخصصان و افراد خبره اقتصادی در صنعت ورزش عراق	Q22	
	تعامل بین نیروی متخصص ورزشی و نیروی متخصص اقتصاد	Q24	
	سازمان دهی اقتصادی وضعیت ورزش آماتوری در رشته های انفرادی	Q25	
رسانه گرایان	پخش تلویزیونی مسابقات ورزش های انفرادی در عراق	Q6	M3, M21

	فراهم نمودن الزامات قانونی برای اخذ مجوزهای درآمدزایی مانند حق پخش	Q۱۴	
	ایجاد نشریات تخصصی و بولتن‌های خبری ویژه ورزش‌های انفرادی	Q۲۹	

بر اساس نتایج اولویت‌بندی الگوهای ذهنی، مشخص شد که دیدگاه حرفه‌ای‌گرایان یکی از مهم‌ترین رویکردهای شناسایی شده در میان خبرگان است. این گروه، توسعه زیرساخت‌های ورزشی، افزایش امکانات، برگزاری رقابت‌های مختلف و ارتباطات بین‌المللی را به عنوان عوامل اساسی توسعه ورزش‌های انفرادی مطرح کرده‌اند. وجود امکانات مناسب و دسترسی عمومی به فضاهای ورزشی، از مهم‌ترین عوامل مورد تأکید این گروه بوده است.

در مقابل، نتیجه‌گرایان بیشتر بر توسعه ظرفیت‌های داخلی ورزش‌های انفرادی تأکید داشته‌اند. از دیدگاه این گروه، افزایش مشارکت‌کنندگان، ایجاد تقاضای بیشتر برای ورزش‌های انفرادی، توسعه نیروی انسانی متخصص و گسترش فعالیت‌های تبلیغاتی می‌تواند زمینه رشد این رشته‌ها را فراهم کند. این دیدگاه نشان می‌دهد که توسعه ورزش‌های انفرادی علاوه بر زیرساخت، نیازمند ایجاد بازار مصرف و افزایش مشارکت اجتماعی نیز هست.

همچنین، خصوصی‌گرایان نقش بخش خصوصی را در توسعه ورزش‌های انفرادی برجسته دانسته‌اند. یافته‌ها نشان داد که این گروه کاهش وابستگی ورزش به دولت، افزایش حضور سرمایه‌گذاران خصوصی، ایجاد کسب‌وکارهای جدید ورزشی و جذب حامیان مالی را از عوامل مهم توسعه اقتصادی ورزش می‌دانند.

پس از شناسایی الگوهای ذهنی خبرگان و استخراج مؤلفه‌های اقتصادی مؤثر بر توسعه ورزش‌های انفرادی عراق، در مرحله بعد مدل پژوهش با استفاده از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری مورد ارزیابی قرار گرفت. به منظور بررسی کیفیت ابزار اندازه‌گیری، شاخص‌های پایایی و روایی سازه‌های پژوهش مورد بررسی قرار گرفت. در این مرحله، از ضرایب آلفای کرونباخ، پایایی ترکیبی و متوسط واریانس استخراج‌شده (AVE) برای ارزیابی پایایی و روایی همگرا استفاده شد. نتایج نشان داد که مقادیر شاخص‌های مورد بررسی در سطح قابل قبول قرار دارند و مدل اندازه‌گیری از پایایی و روایی مناسبی برخوردار است.

جدول ۳. بررسی شاخص‌های روایی و پایایی سازه تحقیق

سازه	آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی	مجذور واریانس استخراج شده AVE
حمایت‌گرایان	۰/۷۹	۰/۸۵	۰/۸۵
حرفه‌ای‌گرایان	۰/۸۱	۰/۹۱	۰/۷۶
خصوصی‌گرایان	۰/۸۰	۰/۹۴	۰/۸۰
مالی‌گرایان	۰/۸۳	۰/۹۱	۰/۷۴
الگوهای ذهنی (مصادیق اقتصادی)	۰/۹۱	۰/۹۱	۰/۵۹

مدیریت گرایان	۰/۷۵	۰/۸۶	۰/۶۸
نتیجه گرایان	۰/۸۶	۰/۹۲	۰/۶۷
رسانه گرایان	۰/۷۲	۰/۹۱	۰/۷۸

بر اساس نتایج جدول فوق، مقدار آلفای کرونیخ برای بیشتر سازه‌ها بالاتر از مقدار معیار ۷/۰ قرار دارد که نشان‌دهنده ثبات درونی مناسب ابزار پژوهش است. همچنین مقادیر پایایی ترکیبی تمامی سازه‌ها در سطح مطلوب قرار گرفته است. این موضوع نشان می‌دهد که گویه‌های مربوط به هر سازه از هماهنگی لازم برخوردار بوده و توانایی اندازه‌گیری مفهوم مورد نظر را دارند. علاوه بر این، بررسی شاخص متوسط واریانس استخراج‌شده نشان داد که روایی همگرایی مدل نیز تأیید می‌شود.

در ادامه، برای بررسی روایی واگرایی سازه‌ها از معیار فورنل و لارکر استفاده شد. نتایج این آزمون نشان داد که جذر متوسط واریانس استخراج‌شده هر سازه از همبستگی آن سازه با سایر سازه‌ها بیشتر است. بنابراین، تمایز میان سازه‌های پژوهش تأیید شده و مدل اندازه‌گیری از روایی واگرایی مطلوب برخوردار است.

جدول ۴. ضریب تعیین متغیرهای درون‌زای تحقیق

ضریب تعیین	حمایت گرایان	حرفه‌ای گرایان	خصوصی گرایان	مالی گرایان	مدیریت گرایان	نتیجه گرایان	رسانه گرایان
متغیرهای درون‌زا	۰/۷۶	۰/۸۳	۰/۷۴	۰/۸۵	۰/۷۲	۰/۸۳	۰/۷۵

نتایج مربوط به ضریب تعیین نشان داد که مدل ساختاری پژوهش از قدرت تبیین مناسبی برخوردار است. مقادیر به‌دست‌آمده برای متغیرهای درون‌زا بیانگر آن است که مصادیق اقتصادی شناسایی‌شده توانسته‌اند بخش قابل توجهی از تغییرات مربوط به الگوهای ذهنی مختلف خبرگان را تبیین کنند. بیشترین مقدار ضریب تعیین مربوط به سازه مالی گرایان با مقدار ۸۵/۰ و پس از آن سازه‌های حرفه‌ای گرایان و نتیجه گرایان با مقدار ۸۳/۰ بوده است.

برای بررسی روابط میان سازه‌های مدل، ضرایب مسیر و مقدار آماره t مورد بررسی قرار گرفت. بر اساس نتایج، تمامی مسیرهای مدل از نظر آماری معنادار بودند؛ زیرا مقادیر t -value به‌دست‌آمده بیشتر از مقدار معیار ۹۶/۱ گزارش شده است. این یافته نشان می‌دهد که مصادیق اقتصادی شناسایی‌شده، اثر معناداری بر تمامی الگوهای ذهنی خبرگان دارند.

جدول ۵. ضرایب مسیر مدل ساختاری و اثر کل متغیرها

مسیر	ضریب اثر استاندارد	t-value
مصادیق اقتصادی به خصوصی گرایان	۰/۸۶۵	۱۳/۰۳۹
مصادیق اقتصادی به نتیجه گرایان	۰/۹۱۳	۲۴/۷۰۲
مصادیق اقتصادی به حرفه‌ای گرایان	۰/۹۱۳	۳۶/۵۰۳
مصادیق اقتصادی به رسانه گرایان	۰/۸۶۹	۱۵/۲۷۰
مصادیق اقتصادی به مدیریت گرایان	۰/۸۵۲	۱۵/۴۴۰
مصادیق اقتصادی به مالی گرایان	۰/۹۲۲	۲۶/۲۳۱
مصادیق اقتصادی به حمایت گرایان	۰/۸۵۸	۱۴/۵۲۲

مطابق نتایج جدول، بیشترین ضریب مسیر مربوط به اثر مصادیق اقتصادی بر الگوی مالی گرایان با مقدار ۹۲۲/۰ است. پس از آن، الگوهای نتیجه‌گرایان و حرفه‌ای گرایان با ضریب ۹۱۳/۰ بیشترین میزان تأثیرپذیری را نشان داده‌اند. این نتایج بیانگر آن است که از دیدگاه خبرگان، مسائل مالی، حرفه‌ای‌سازی و دستیابی به نتایج مطلوب، از مهم‌ترین ابعاد اقتصادی مؤثر بر توسعه ورزش‌های انفرادی در عراق محسوب می‌شوند.

در ادامه ارزیابی مدل پژوهش، به منظور بررسی برازش کلی مدل از شاخص‌های اشتراکی، افزونگی و نیکویی برازش (GOF) استفاده شد. این شاخص‌ها امکان ارزیابی هم‌زمان کیفیت مدل اندازه‌گیری و مدل ساختاری را فراهم می‌کنند. بر اساس نتایج به‌دست‌آمده، شاخص‌های مربوط به مدل پژوهش در سطح قابل قبول قرار داشتند و برازش کلی مدل تأیید شد. این موضوع نشان می‌دهد که مدل ارائه‌شده توانایی مناسبی برای تبیین ارتباط میان مصادیق اقتصادی مؤثر بر توسعه ورزش‌های انفرادی و الگوهای ذهنی خبرگان دارد.

جدول ۶. برآورد پارامترهای مدل ساختاری

متغیر	شاخص اشتراکی	شاخص افزونگی
حمایت گرایان	۰/۷۶	۰/۰۱۴
حرفه‌ای گرایان	۰/۶۸	۰/۰۶
خصوصی گرایان	۰/۹۲	۰/۰۵
مالی گرایان	۰/۴۵	۰/۱۸
مصادیق اقتصادی	۰/۸۵	—
مدیریت گرایان	۰/۶۳	۰/۱۳

نتیجه گرایان	۰/۷۵	۰/۱۴
رسانه گرایان	۰/۴۲	۰/۴۰

$$GOF = \sqrt{Communalities * R^2} = \sqrt{0.68 * 0.78} = 0.64$$

بررسی شاخص‌های برازش نشان داد که تمامی سازه‌های مدل دارای مقادیر قابل قبول بوده‌اند. مثبت بودن شاخص افزونگی برای سازه‌های درون‌زا نشان‌دهنده قدرت مناسب مدل ساختاری در پیش‌بینی متغیرهای وابسته است. همچنین شاخص‌های اشتراکی بیانگر آن هستند که سازه‌های پژوهش از توانایی مناسب در تبیین واریانس گویه‌های مربوط به خود برخوردار هستند. بر این اساس، مدل نهایی پژوهش از کیفیت لازم برای تحلیل روابط میان متغیرها برخوردار است.

به طور کلی، یافته‌های پژوهش نشان داد که توسعه ورزش‌های انفرادی در عراق تحت تأثیر مجموعه‌ای از عوامل اقتصادی چندبعدی قرار دارد و نمی‌توان آن را صرفاً به یک عامل خاص محدود کرد. نتایج تحلیل دیدگاه‌های خبرگان بیانگر آن است که توسعه این حوزه نیازمند توجه هم‌زمان به زیرساخت‌های ورزشی، مدیریت اقتصادی، حمایت مالی، نقش بخش خصوصی، رسانه‌ها، توسعه سرمایه انسانی و افزایش مشارکت عمومی است.

در میان الگوهای شناسایی‌شده، دیدگاه مالی گرایان اهمیت ویژه‌ای دارد؛ زیرا نتایج مدل ساختاری نشان داد که بیشترین اثر مربوط به رابطه مصادیق اقتصادی با این الگو بوده است. این یافته بیانگر آن است که از دیدگاه خبرگان، تأمین منابع مالی پایدار، ایجاد سازوکارهای درآمدزایی، حمایت از فدراسیون‌ها و شفافیت مالی از مهم‌ترین پیش‌نیازهای توسعه ورزش‌های انفرادی محسوب می‌شوند. همچنین، اهمیت الگوهای حرفه‌ای گرایان و نتیجه‌گرایان نشان می‌دهد که توسعه ورزش‌های انفرادی تنها از مسیر تأمین منابع مالی محقق نمی‌شود، بلکه نیازمند ایجاد ساختارهای حرفه‌ای، افزایش کیفیت رقابت‌ها، توسعه زیرساخت‌ها و فراهم کردن شرایط حضور موفق ورزشکاران در سطوح مختلف است. در این زمینه، برگزاری مسابقات داخلی و بین‌المللی، ایجاد فرصت‌های رشد برای ورزشکاران و توسعه دانش تخصصی می‌تواند نقش مهمی در ارتقای جایگاه ورزش‌های انفرادی داشته باشد.

از سوی دیگر، نتایج نشان داد که نقش بخش خصوصی و رسانه‌ها نیز در فرآیند توسعه اقتصادی ورزش‌های انفرادی قابل توجه است. حضور سرمایه‌گذاران خصوصی، ایجاد کسب‌وکارهای ورزشی، جذب حامیان مالی و استفاده از ظرفیت رسانه‌ها می‌تواند به کاهش وابستگی ورزش به منابع دولتی و ایجاد نظام اقتصادی پایدارتر کمک کند.

در مجموع، یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که توسعه ورزش‌های انفرادی در عراق نیازمند رویکردی جامع و چندبعدی است که در آن عوامل اقتصادی، مدیریتی، رسانه‌ای و اجتماعی به صورت هماهنگ مورد توجه قرار گیرند. مدل ارائه‌شده در این پژوهش می‌تواند چارچوبی برای شناخت اولویت‌های اقتصادی و برنامه‌ریزی راهبردی در مسیر توسعه ورزش‌های انفرادی فراهم کند.

بحث و نتیجه گیری

The Second National Conference on Physical Education, Modern Sports Sciences, Professional Sport, and Health Promotion

تاریخ همایش: ۱۳۹۵/۰۲/۱۵

دومین همایش ملی تربیت بدنی علوم ورزشی نوین، ورزش حرفه ای و ارتقای تندرستی

یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که توسعه ورزش‌های انفرادی در کشور عراق، حاصل تعامل مجموعه‌ای از عوامل اقتصادی، مدیریتی، ساختاری و حمایتی است و نمی‌توان آن را تنها به افزایش بودجه یا تأمین منابع مالی محدود کرد. نتایج حاصل از تحلیل مضمون، تحلیل کیو و مدل‌سازی معادلات ساختاری نشان داد که خبرگان، مصادیق اقتصادی مؤثر بر توسعه ورزش‌های انفرادی را در قالب هفت الگوی ذهنی شامل حرفه‌ای‌گرایان، نتیجه‌گرایان، خصوصی‌گرایان، مالی‌گرایان، حمایت‌گرایان، مدیریت‌گرایان و رسانه‌گرایان طبقه‌بندی کرده‌اند. همچنین نتایج بخش کمی پژوهش نشان داد که تمامی این الگوها دارای اثر مثبت و معنادار بر توسعه ورزش‌های انفرادی بوده و مدل پژوهش نیز از برازش مطلوبی برخوردار است. این یافته بیانگر آن است که توسعه اقتصادی ورزش‌های انفرادی نیازمند توجه هم‌زمان به تمامی ابعاد اقتصادی، مدیریتی و اجرایی است و حذف یا تضعیف هر یک از این مؤلفه‌ها می‌تواند بر روند توسعه این رشته‌ها تأثیر منفی بگذارد.

بر اساس یافته‌های پژوهش، مهم‌ترین الگوی ذهنی خبرگان، حرفه‌ای‌گرایی بود. در این الگو، توسعه اماکن ورزشی استاندارد، افزایش سرانه فضاهای ورزشی، برگزاری لیگ‌های منظم، توسعه مسابقات منطقه‌ای و بین‌المللی و ایجاد اردوهای مشترک با سایر کشورها به‌عنوان مهم‌ترین مصادیق توسعه اقتصادی ورزش‌های انفرادی مطرح شد. اهمیت این یافته از آن جهت است که حرفه‌ای شدن ساختار ورزش، علاوه بر ارتقای کیفیت فنی ورزشکاران، زمینه افزایش درآمد، جذب سرمایه‌گذاری، توسعه بازار ورزش و افزایش مشارکت بخش خصوصی را نیز فراهم می‌کند. هرچه ساختار ورزش‌های انفرادی حرفه‌ای‌تر باشد، امکان تجاری‌سازی فعالیت‌های ورزشی، جذب اسپانسرها، توسعه حقوق رسانه‌ای و افزایش درآمدهای پایدار نیز بیشتر خواهد شد. این یافته با نتایج پژوهش ریحانی و همکاران (۱۴۰۰) و محمدی عسکری‌آبادی و همکاران (۱۳۹۹) همخوانی دارد که توسعه ظرفیت‌های اقتصادی ورزش را وابسته به ایجاد ساختارهای حرفه‌ای و مدیریت کارآمد می‌دانند.

دومین الگوی مهم شناسایی‌شده، نتیجه‌گرایی بود. خبرگان بر این باور بودند که توسعه سرمایه انسانی، تربیت مربیان متخصص، افزایش تعداد ورزشکاران، توسعه مشارکت در مسابقات، تقویت نظام استعدادیابی، افزایش تبلیغات و گسترش هواداری از مهم‌ترین عوامل اقتصادی توسعه ورزش‌های انفرادی محسوب می‌شوند. این یافته نشان می‌دهد که نتایج ورزشی و موفقیت‌های قهرمانی، تنها پیامد توسعه نیستند، بلکه خود به‌عنوان عاملی برای توسعه اقتصادی ورزش نیز عمل می‌کنند. موفقیت ورزشکاران در رقابت‌های ملی و بین‌المللی می‌تواند موجب افزایش توجه رسانه‌ها، جذب حامیان مالی، افزایش مشارکت عمومی، توسعه بازار تجهیزات ورزشی و ارتقای جایگاه اجتماعی رشته‌های انفرادی شود. بنابراین، سرمایه‌گذاری بر توسعه منابع انسانی و ارتقای کیفیت فنی ورزشکاران، علاوه بر پیامدهای ورزشی، آثار اقتصادی قابل توجهی نیز به همراه خواهد داشت. این نتیجه با یافته‌های جلالی و همکاران (۱۳۹۷)، محمدی عسکری‌آبادی و همکاران (۱۳۹۹) و وانگ و همکاران (۲۰۲۲) همسو است.

یافته‌های پژوهش همچنین نشان داد که خصوصی‌سازی و افزایش مشارکت بخش خصوصی، سومین عامل اثرگذار بر توسعه ورزش‌های انفرادی است. از دیدگاه خبرگان، کاهش تصدی‌گری دولت، توسعه باشگاه‌های خصوصی، جذب سرمایه‌گذاران، ایجاد کسب‌وکارهای ورزشی و استفاده از ظرفیت حامیان مالی، از مهم‌ترین راهکارهای توسعه اقتصادی این حوزه محسوب می‌شوند. این یافته با رویکردهای نوین مدیریت ورزش نیز همخوانی دارد؛ زیرا در بسیاری از کشورها، بخش خصوصی سهم عمده‌ای در توسعه زیرساخت‌ها، برگزاری

2

The Second National Conference on
Physical Education, Modern Sports
Sciences, Professional Sport, and
Health Promotion

تاریخ همایش: ۱۳۹۹/۰۲/۱۵

دومین همایش ملی تربیت بدنی علوم ورزشی
نوین، ورزش حرفه ای و ارتقای تندرستی

رویدادها، بازاریابی و سرمایه‌گذاری در ورزش بر عهده دارد. در مقابل، وابستگی کامل ورزش به منابع دولتی، انعطاف‌پذیری اقتصادی را کاهش داده و امکان توسعه پایدار را محدود می‌کند. از این رو، ایجاد مشوق‌های اقتصادی، اصلاح قوانین سرمایه‌گذاری و تسهیل حضور بخش خصوصی می‌تواند نقش مؤثری در توسعه ورزش‌های انفرادی کشور عراق داشته باشد. این یافته با نتایج پژوهش امامی و همکاران (۱۳۹۹)، هنری و خزایی (۱۳۹۹)، کرامین و همکاران (۲۰۲۱) و کایال (۲۰۲۱) مطابقت دارد.

چهارمین الگوی ذهنی استخراج‌شده از دیدگاه خبرگان، الگوی مالی‌گرایان بود که بر نقش نظام مالی در توسعه ورزش‌های انفرادی تأکید داشت. خبرگان معتقد بودند که تدوین چارچوب‌های مالی شفاف، حمایت مالی از فدراسیون‌ها و هیئت‌های ورزشی، طراحی سازوکارهای پایدار درآمدزایی، تنوع‌بخشی به منابع مالی و شفاف‌سازی نحوه تخصیص و هزینه‌کرد اعتبارات، از مهم‌ترین پیش‌نیازهای توسعه اقتصادی ورزش‌های انفرادی در عراق محسوب می‌شود. این یافته نشان می‌دهد که توسعه ورزش تنها با افزایش بودجه محقق نخواهد شد، بلکه نحوه مدیریت منابع مالی، شفافیت در هزینه‌ها و ایجاد منابع درآمدی پایدار، نقش تعیین‌کننده‌ای در پایداری برنامه‌های توسعه دارد. در واقع، هر اندازه نظام مالی ورزش از انسجام، شفافیت و کارایی بیشتری برخوردار باشد، امکان جذب سرمایه، افزایش اعتماد سرمایه‌گذاران و اجرای برنامه‌های توسعه‌ای نیز بیشتر خواهد شد. این یافته با نتایج پژوهش ریحانی و همکاران (۱۴۰۰)، محمدی عسکری‌آبادی و همکاران (۱۳۹۹) و هنری و خزایی (۱۳۹۹) همسو است.

پنجمین الگوی ذهنی، حمایت‌گرایی بود که بر ضرورت حمایت‌های هدفمند دولت و نهادهای عمومی از ورزش‌های انفرادی تأکید داشت. بر اساس دیدگاه خبرگان، پرداخت یارانه برای خرید تجهیزات ورزشی، حمایت از ورزشکاران کم‌برخوردار، استفاده از ظرفیت مؤسسات خیریه، ارائه معافیت‌های مالیاتی به سرمایه‌گذاران و کاهش هزینه‌های تمرین و مسابقه، از مهم‌ترین ابزارهای حمایت اقتصادی محسوب می‌شوند. این یافته بیانگر آن است که در شرایطی که بسیاری از رشته‌های انفرادی از درآمدهای تجاری قابل توجه برخوردار نیستند، حمایت‌های هدفمند می‌تواند زمینه افزایش مشارکت، کشف استعدادها و توسعه ورزش قهرمانی را فراهم سازد. البته این حمایت‌ها باید به گونه‌ای طراحی شوند که ضمن حفظ انگیزه سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، از ایجاد وابستگی دائمی به منابع دولتی جلوگیری شود. چنین رویکردی می‌تواند زمینه توسعه پایدار ورزش‌های انفرادی را فراهم کند و با یافته‌های ریحانی و همکاران (۱۴۰۰) و امامی و همکاران (۱۳۹۹) نیز همخوانی دارد.

از دیگر یافته‌های مهم پژوهش، نقش مؤلفه‌های مدیریتی در توسعه اقتصادی ورزش‌های انفرادی بود. خبرگان بر این باور بودند که استفاده از مدیران متخصص در حوزه اقتصاد ورزش، تعامل میان متخصصان مدیریت ورزشی و اقتصاد، برنامه‌ریزی علمی، سازمان‌دهی فعالیت‌های اقتصادی و بهره‌گیری از روش‌های نوین مدیریت، از عوامل اساسی توسعه این حوزه به شمار می‌روند. این نتیجه نشان می‌دهد که حتی در صورت وجود منابع مالی و زیرساخت‌های مناسب، نبود مدیریت کارآمد می‌تواند اثربخشی برنامه‌های توسعه را کاهش دهد. مدیریت علمی، علاوه بر هدایت صحیح منابع، امکان شناسایی فرصت‌های سرمایه‌گذاری، توسعه بازار، افزایش بهره‌وری و ارتقای عملکرد سازمان‌های ورزشی را نیز فراهم می‌کند. این یافته با مطالعات هنری و خزایی (۱۳۹۹)، زارعیان و همکاران (۱۳۹۷) و محمدی عسکری‌آبادی و همکاران (۱۳۹۹) همسو است و بر اهمیت سرمایه انسانی متخصص در اقتصاد ورزش تأکید دارد.

2

The Second National Conference on
Physical Education, Modern Sports
Sciences, Professional Sport, and
Health Promotion

تاریخ همایش: ۱۳۰۵/۰۲/۱۵

دومین همایش ملی تربیت بدنی علوم ورزشی
نوین، ورزش حرفه ای و ارتقای تندرستی

آخرین الگوی ذهنی شناسایی شده، رسانه گرایی بود که اگرچه از نظر اولویت در رتبه هفتم قرار گرفت، اما نقش آن در توسعه اقتصاد ورزش های انفرادی قابل چشم پوشی نیست. خبرگان معتقد بودند که توسعه پوشش رسانه ای مسابقات، ایجاد نشریات و رسانه های تخصصی، بهره گیری از ظرفیت رسانه های دیجیتال و فراهم کردن بسترهای قانونی برای درآمدزایی از محل حق پخش، می تواند به افزایش درآمد، جذب حامیان مالی، توسعه برند رشته های ورزشی و افزایش مشارکت عمومی منجر شود. در دنیای امروز، رسانه یکی از مهم ترین پیشران های اقتصاد ورزش محسوب می شود و بسیاری از درآمدهای ورزش حرفه ای از طریق تبلیغات، پخش مسابقات و فعالیت های رسانه ای تأمین می شود. بنابراین، تقویت زیرساخت های رسانه ای در ورزش های انفرادی عراق می تواند نقش مهمی در توسعه اقتصادی این رشته ها ایفا کند. این نتیجه با یافته های ماچنوا (۲۰۲۱) و سایر مطالعات مرتبط با اقتصاد رسانه در ورزش مطابقت دارد.

بررسی اولویت الگوهای ذهنی نیز حاوی نکات مهمی بود. قرار گرفتن حرفه ای گرایی، نتیجه گرایی و خصوصی گرایی در رتبه های نخست نشان می دهد که از دیدگاه خبرگان، توسعه ورزش های انفرادی پیش از هر چیز نیازمند اصلاح ساختارهای اجرایی، ارتقای کیفیت عملکرد و ایجاد بستر مناسب برای حضور سرمایه گذاران است. در مقابل، هرچند الگوهای مالی، حمایتی، مدیریتی و رسانه ای در رتبه های بعدی قرار گرفتند، اما نتایج مدل معادلات ساختاری نشان داد که تمامی این مؤلفه ها به صورت مکمل یکدیگر عمل می کنند و حذف یا تضعیف هر یک از آن ها می تواند بر فرآیند توسعه ورزش های انفرادی اثر منفی داشته باشد. این موضوع بر ضرورت اتخاذ رویکردی جامع در سیاست گذاری اقتصاد ورزش تأکید دارد؛ رویکردی که در آن همه ابعاد اقتصادی، مدیریتی، حمایتی و رسانه ای به طور هم زمان مورد توجه قرار گیرند تا امکان دستیابی به توسعه پایدار ورزش های انفرادی فراهم شود.

بررسی نتایج مدل معادلات ساختاری نیز مؤید آن بود که الگوی مفهومی پژوهش از برآزش مطلوبی برخوردار است و تمامی ابعاد شناسایی شده، نقش معناداری در تبیین توسعه ورزش های انفرادی دارند. این یافته نشان می دهد که توسعه اقتصادی ورزش های انفرادی فرآیندی چندبعدی است و موفقیت در این حوزه مستلزم تعامل مؤثر میان عوامل اقتصادی، مدیریتی، حقوقی، حمایتی، رسانه ای و حرفه ای است. در واقع، هیچ یک از این ابعاد به تنهایی قادر به ایجاد تحول پایدار نیستند و زمانی می توان به نتایج مطلوب دست یافت که این مؤلفه ها در قالب یک نظام منسجم و هماهنگ به کار گرفته شوند. بنابراین، یافته های پژوهش از دیدگاه نظری نیز بر رویکردهای سیستمی در مدیریت و اقتصاد ورزش صحه می گذارند و نشان می دهند که توسعه این بخش نیازمند نگرشی جامع و فرابخشی است.

از منظر کاربردی، نتایج پژوهش حاکی از آن است که مدیران و سیاست گذاران ورزش عراق باید در تدوین برنامه های توسعه، از نگاه تک بعدی فاصله گرفته و سیاست هایی را اتخاذ کنند که ضمن تقویت زیرساخت های حرفه ای، زمینه مشارکت فعال بخش خصوصی، توسعه منابع مالی پایدار، ارتقای توان مدیریتی و گسترش ظرفیت های رسانه ای را نیز فراهم آورد. توسعه اماکن ورزشی استاندارد، برگزاری منظم رقابت های داخلی و بین المللی، حمایت از باشگاه های خصوصی، ایجاد مشوق های سرمایه گذاری، اصلاح قوانین اقتصادی مرتبط با ورزش، استفاده از مدیران متخصص و توسعه بازاریابی ورزشی، از جمله اقداماتی هستند که می توانند بر اساس نتایج این

2

The Second National Conference on Physical Education, Modern Sports Sciences, Professional Sport, and Health Promotion

تاریخ همایش: ۱۳۰۵/۰۲/۱۵

دومین همایش ملی تربیت بدنی علوم ورزشی نوین، ورزش حرفه ای و ارتقای تندرستی

پژوهش در اولویت برنامه‌های اجرایی قرار گیرند. اجرای هم‌زمان این اقدامات، ضمن افزایش مشارکت عمومی در ورزش، زمینه رشد ورزش قهرمانی، افزایش اشتغال، جذب سرمایه و توسعه اقتصاد ورزش را نیز فراهم خواهد کرد.

همچنین یافته‌های پژوهش نشان داد که رسانه و تبلیغات ورزشی، اگرچه در رتبه‌های پایین‌تر اولویت‌بندی خبرگان قرار گرفته‌اند، اما در عمل نقش تسهیل‌کننده مهمی در توسعه سایر مؤلفه‌ها دارند. گسترش پوشش رسانه‌ای رقابت‌ها، معرفی ورزشکاران موفق، توسعه محتوای دیجیتال، استفاده از شبکه‌های اجتماعی و بهره‌برداری از ظرفیت حق پخش مسابقات، می‌تواند به افزایش مخاطبان، جذب حامیان مالی و ارتقای جایگاه اقتصادی ورزش‌های انفرادی منجر شود. به همین دلیل، تقویت تعامل میان سازمان‌های ورزشی و رسانه‌ها می‌تواند یکی از راهبردهای مؤثر برای افزایش درآمدهای پایدار و توسعه بازار ورزش باشد. این یافته با روندهای جهانی صنعت ورزش نیز همخوانی دارد که رسانه را یکی از موتورهای اصلی رشد اقتصادی ورزش معرفی می‌کنند.

در مجموع، نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد که توسعه ورزش‌های انفرادی در کشور عراق تنها از طریق افزایش بودجه یا توسعه زیرساخت‌ها امکان‌پذیر نیست، بلکه نیازمند مجموعه‌ای از اصلاحات ساختاری، مدیریتی و اقتصادی است. حرفه‌ای‌سازی ساختار ورزش، توسعه سرمایه انسانی، افزایش مشارکت بخش خصوصی، اصلاح نظام مالی، تقویت حمایت‌های هدفمند، استقرار مدیریت تخصصی و بهره‌گیری از ظرفیت رسانه‌ها، مهم‌ترین الزامات تحقق این هدف به شمار می‌روند. از این رو، پیشنهاد می‌شود وزارت ورزش و جوانان عراق، کمیته ملی المپیک، فدراسیون‌های ورزشی و سایر نهادهای ذی‌ربط، برنامه‌های توسعه خود را بر مبنای این مؤلفه‌ها طراحی و اجرا کنند تا زمینه افزایش کارایی نظام ورزش، توسعه پایدار رشته‌های انفرادی و ارتقای سهم ورزش در توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور فراهم شود. یافته‌های این پژوهش می‌تواند مبنایی برای تصمیم‌گیری مدیران، سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان ورزشی باشد و در طراحی راهبردهای آینده برای توسعه اقتصاد ورزش‌های انفرادی مورد استفاده قرار گیرد.

یافته‌های پژوهش حاضر علاوه بر تبیین ابعاد اقتصادی توسعه ورزش‌های انفرادی، بیانگر آن است که دستیابی به توسعه پایدار در این حوزه مستلزم تغییر نگرش مدیران از مدیریت سنتی به مدیریت اقتصادی است. در بسیاری از موارد، محدودیت منابع مالی به‌عنوان مهم‌ترین مانع توسعه ورزش مطرح می‌شود، در حالی که نتایج این پژوهش نشان داد نحوه مدیریت منابع، کیفیت برنامه‌ریزی، میزان مشارکت ذی‌نفعان و کارآمدی ساختارهای اجرایی، نقشی به‌مراتب تعیین‌کننده‌تر از حجم منابع مالی دارند. به عبارت دیگر، حتی در شرایط محدودیت اعتبارات نیز می‌توان با استفاده از ظرفیت‌های موجود، توسعه همکاری با بخش خصوصی، بهبود نظام برنامه‌ریزی و افزایش بهره‌وری منابع، مسیر توسعه ورزش‌های انفرادی را هموار ساخت. این نتیجه با دیدگاه‌های مطرح‌شده در مطالعات ریحانی و همکاران (۱۴۰۰)، امامی و همکاران (۱۳۹۹) و محمدی عسکری‌آبادی و همکاران (۱۳۹۹) همخوانی دارد.

از سوی دیگر، نتایج پژوهش نشان داد که ایجاد تعامل مؤثر میان نهادهای سیاست‌گذار، فدراسیون‌های ورزشی، باشگاه‌ها، بخش خصوصی، رسانه‌ها و مراکز علمی، یکی از مهم‌ترین الزامات توسعه اقتصاد ورزش‌های انفرادی است. هر یک از این نهادها بخشی از فرآیند توسعه را بر عهده دارند و نبود هماهنگی میان آن‌ها می‌تواند اثربخشی سیاست‌های توسعه‌ای را کاهش دهد. بنابراین، ایجاد سازوکارهای مناسب برای همکاری میان این بخش‌ها، تدوین برنامه‌های مشترک و استفاده از ظرفیت‌های تخصصی هر یک از

ذی‌نفعان، می‌تواند زمینه تحقق اهداف توسعه‌ای را فراهم سازد. چنین رویکردی علاوه بر افزایش کارایی نظام ورزش، موجب ارتقای بهره‌وری سرمایه‌گذاری‌ها و افزایش اثربخشی برنامه‌های اجرایی نیز خواهد شد.

در مجموع، نتایج پژوهش حاضر نشان داد که توسعه ورزش‌های انفرادی در کشور عراق، فرآیندی چندبعدی و مبتنی بر تعامل عوامل حرفه‌ای، اقتصادی، مدیریتی، مالی، حمایتی، رسانه‌ای و بخش خصوصی است. الگوی ارائه‌شده در این پژوهش بیان می‌کند که موفقیت در توسعه این رشته‌ها زمانی حاصل خواهد شد که تمامی این مؤلفه‌ها به‌صورت هماهنگ در سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی‌های کلان مورد توجه قرار گیرند. از این رو، پیشنهاد می‌شود مسئولان و مدیران حوزه ورزش، با تدوین برنامه‌های جامع توسعه، اصلاح ساختارهای مدیریتی، تقویت نظام سرمایه‌گذاری، توسعه زیرساخت‌های حرفه‌ای، افزایش مشارکت بخش خصوصی، ایجاد منابع درآمدی پایدار، حمایت هدفمند از ورزشکاران و بهره‌گیری از ظرفیت رسانه‌ها، زمینه توسعه همه‌جانبه ورزش‌های انفرادی را فراهم آورند. اجرای این راهبردها می‌تواند علاوه بر ارتقای عملکرد قهرمانی، موجب افزایش مشارکت ورزشی، توسعه اشتغال، جذب سرمایه، رونق صنایع وابسته و ارتقای جایگاه ورزش در اقتصاد ملی عراق شود. در نتیجه، الگوی حاصل از این پژوهش می‌تواند به‌عنوان چارچوبی علمی و کاربردی برای برنامه‌ریزی، تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری در حوزه توسعه ورزش‌های انفرادی مورد استفاده مدیران و مسئولان ذی‌ربط قرار گیرد و زمینه‌ساز توسعه پایدار این بخش در سال‌های آینده باشد.

پیشنهاد می‌شود با توسعه منابع درآمدی، جذب حامیان مالی، تقویت زیرساخت‌ها، استعدادیابی، برگزاری لیگ‌های منظم، اعزام ورزشکاران به اردوهای بین‌المللی و بهره‌گیری مؤثر از ظرفیت رسانه‌ها، زمینه توسعه پایدار ورزش‌های انفرادی در عراق فراهم شود. همچنین ایجاد انگیزه در ورزشکاران از طریق حمایت‌های مادی و معنوی، تقدیر از قهرمانان و گسترش فعالیت‌های تبلیغاتی و رسانه‌ای می‌تواند به افزایش مشارکت و ارتقای جایگاه این رشته‌ها کمک کند.

برای پژوهش‌های آینده نیز بررسی موانع توسعه ورزش‌های انفرادی، راهکارهای جذب حامیان مالی و سرمایه‌گذاران، آثار اقتصادی سرمایه‌گذاری و مقایسه اقتصادی و مشارکتی ورزش‌های تیمی و انفرادی در عراق پیشنهاد می‌شود.

منابع:

امامی، ا.، و امامی، ف.، و افشاری، م. (۱۳۹۹). مدل پارادیمی توسعه سرمایه‌گذاری در ورزش. مدیریت ورزشی (حرکت)، ۱۲(۳)، ۷۵۹-۷۸۸.

جلایی، س.، و بخشنده، ح.، و اسماعیلی، م.، و رسولی، س. (۱۳۹۷). نقش منابع انسانی در رشد اقتصادی صنعت ورزش ایران. مطالعات مدیریت ورزشی (پژوهش در علوم ورزشی)، ۱۰(۴۸)، ۶۷-۸۸. ریحانی، محمد، دستوم، صلاح، روحانی، میثم. (۱۴۰۰). ارائه و تبیین مدل مفهومی توسعه ظرفیت‌های اقتصادی ورزش کشور. مطالعات مدیریت ورزشی.

زارعیان، حسین، افروزه، محمد صادق، افشاری، مصطفی. (۱۳۹۷). شناسایی مصادیق اقتصاد سایه‌ای مؤثر بر توسعه ورزش حرفه‌ای ایران. مدیریت و توسعه ورزش: ۲۰۶-۱۸۵، ۷(۴).

The Second National Conference on Physical Education, Modern Sports Sciences, Professional Sport, and Health Promotion

کاربغ همایش: ۱۳۰۵/۲/۱۵

دومین همایش ملی تربیت بدنی علوم ورزشی
نوین، ورزش حرفه ای و ارتقای تندرستی

کاغذیان، س.، و نقدی، ی.، و فرجی رستاقی، ب. (۱۳۹۳). تاثیر امکانات ورزشی بر رشد اقتصادی کشورهای منتخب. اقتصاد توسعه و برنامه ریزی، ۳(۲)، ۳۴-۴۷.
محمدی عسکری، مسعود، عیدی، عباسی، همایون. (۱۳۹۹). تحلیل تماتیک عوامل مؤثر بر توسعه اقتصاد ورزش ایران. مدیریت و توسعه ورزش، ۹(۴)، ۲۰-۳۵.
حسینی کشتان، میثاق، قلندر قوچان عتیق، گلثومه. (۱۴۰۰). اولویت بندی شاخص های توسعه ورزش دانش آموزی ایران. پژوهش در ورزش تربیتی،

Andreff, W. (۲۰۰۱). The correlation between economic underdevelopment and sport. European Sport Management Quarterly, ۱(۴): ۲۵۱-۲۷۹.

Andreff, W. (۲۰۰۸). Globalization of the sports economy. Rivista di diritto ed economia dello sport, ۴(۳), ۱۳-۳۲.

Andreff, W., and Szymanski, S. (Eds.). (۲۰۰۶). Handbook on the Economics of Sport. Edward Elgar Publishing.

Bourg, J. F., and Gouguet, J. J. (۲۰۱۰). The political economy of professional sport. Edward Elgar Publishing.

Davis, John B. (۲۰۰۶). "Heterodox Economics, the Fragmentation of the Mainstream, and Embedded Individual Analysis", in Future Directions in Heterodox Economics. Ann Arbor: University of Michigan Press.

De Bosscher, V., De Knop, P., Van Bottenburg, M., Shibli, S., and Bingham, J. (۲۰۰۹). Explaining international sporting success: An international comparison of elite sport systems and policies in six countries. Sport Management Review, ۱۲(۳), ۱۱۳-۱۳۶.

Etagiya, Nahid (۲۰۰۸) (Assessing the needs of different classes of Iranian women in the field of public sports), Journal of Research in Sports Sciences, Volume No. ۱۷, pp. ۱۵-۳۱.

Farrell, L., and Shields, M. A. (۲۰۰۲). Investigating the economic and demographic determinants of sporting participation in England. Journal of the Royal Statistical Society: Series A (Statistics in Society), ۱۶۵(۲), ۳۳۵-۳۴۸.

Gear and Gadgets, (۲۰۱۰). ۱۰ Techs Transforming Sports. usa: Discovery Communications, p.۲۲-۲۹.

Green, M. (۲۰۰۵). Integrating Marco-and meso-level approaches: A comparative analysis of elite sport development in Australia, Canada and the United Kingdom. *European Sport Management Quarterly*, ۵(۱۰), ۱۴۲-۶۶.

honari, H., khazaei, A. (۲۰۲۰). Explore the barriers to economic performance in sports development. *Journal of Sport Management*, ۱۲(۱), ۱۲۱-۱۳۸. doi: ۱۰.۲۲۰۵۹/jsm.۲۰۱۹.۲۵۱۸۰۸.۲۰۲۹.

Hume P, Stewart A. Physique Assessment in Youth Sports for Talent Identification and Development. ۲۰۱۸. p. ۳-۱۰.

Javadipour, Mohammad (۲۰۱۳). (Iran's challenges in sports championship management). *Management sports studies*. Number ۳۰. p ۱۳-۳۴.

Javani, V. (۲۰۱۸). Explaining the Implementation of Resistive Economy in Sport Industry. *Journal of Sport Management*, ۱۰(۳), ۵۸۰-۵۶۷. doi: ۱۰.۲۲۰۵۹/jsm.۲۰۱۹.۲۱۰۴۸۶.۱۶۶۱.

Jiang, Y., Ma, T., and Huang, Z. (۲۰۱۰). The economic factors analysis in Olympic game. *International journal of sports science and Engineering*, ۴(۳), ۱۸۱-۱۸۷.

Kayal, M. R. E. H. E. (۲۰۲۱). The role of the sports economy in the United Arab Emirates. *Journal of Ekonomi*, ۳ (۱), ۲۷-۲۸. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/ekonomi/issue/۵۳۷۸۷/۸۴۳۸۲۴>.

Kern, W. S. (Ed.). (۲۰۰۰). *The Economics of sports*. WE Upjohn Institute.

Kokolakakis, T., Lera-López, F., and Castellanos, P. (۲۰۱۴). Regional differences in sports participation: The case of local authorities in England. *International journal of sport finance*, ۹(۲), ۱۴۹-۱۷۱.

KRAMIN TV, SAFIULLIN LN, TIMIRYASOVA AV. Defining Priorities of Management of Investment Attractiveness of the Region and their Consideration in the Framework of Implementing Large Sports Events. *Mediterranean Journal of Social Sciences*. ۲۰۱۴;۵(۱۸):۲۷۵-۷۶. ۱۷.

Kramin, T., Miftakhov, M., and Manushin, D. (۲۰۲۱). Identification and assessment of direct and indirect economic effects of the sports sector on the economy. In *SHS Web of Conferences* (Vol. ۱۲۸, p. ۰۴۰۰۱). EDP Sciences.

Leeds, M. A., Von Allmen, P., and Matheson, V. A. (۲۰۱۸). *The economics of sports*. Routledge.

Li, S., Blake, A., and Thomas, R. (۲۰۱۳). Modelling the economic impact of sports events: The case of the Beijing Olympics. *Economic Modelling*, ۳۰, ۲۳۵-۲۴۴.

Lina Wang, Fanfei Zhao, Guanqun Zhang, "Analysis on the Impact of Large-Scale Sports Events on Regional Economy Based on SWOT-PEST Model", Journal of Mathematics, vol. ۲۰۲۲, Article ID ۷۷۶۹۱۲۸, ۱۲ pages, ۲۰۲۲. <https://doi.org/10.1155/2022/7769128>.

Machneva, E. S. (۲۰۲۱). Impact of Mega-events in the Field of Sports on the Country's Economy. In *Вызовы культурных и спортивных мерасобытий: социально-экономические и экологические эффекты* (pp. ۲۵-۲۸).

Nauright, J. (۲۰۰۴). Global games: culture, political economy and sport in the globalised world of the ۲۱st century. *Third World Quarterly*, ۲۵(۷), ۱۳۲۵-۱۳۳۶.

Papaevangelou, E., Metaxas, T., Riganas, C., Mandroukas, A., and Vamvakoudis, E. (۲۰۱۲). Evaluation of soccer performance in professional, semi-professional and amateur players of the same club. *Journal of Physical Education and Sport*, ۱۲(۳), ۳۶۲.

Poupaux, S. (۲۰۰۴). Economic Performances and Olympic Success: A Reappraisal (No. ۰۴۰۴). International Association of Sports Economists.

Qarakhani, Hassan (۲۰۰۹) (Investigation of the challenges and obstacles in the development of the privatization of Iranian football clubs. Doctoral dissertation of Tarbiat Modares University.

Richardson, S. ۲۰۰۲. "The Income and Growth Effects of Professional Sport Franchises: Does Success Matter?", Massey University. No-۰۲.

rostamzadeh P, sadeghi H, assari A, yavary K. (۲۰۱۵). The Effect of Government Investment in Sports on Economic Growth in Iran.; ۱۴ (۴) :۱۷۷-۲۱۰ .URL: <http://ecor.modares.ac.ir/article-۱۸-۸۸۰۴-fa.html>.

Sanderson, K.; Harris, F.; Russel, S. and Chase, S. (۲۰۰۰) The economic benefit of sport: A Review, Business and Economic Research Ltd (BERL).

Smith, Adam (۱۷۷۶). An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations, and Book IV, as quoted in Peter Groenwegen (۱۹۸۷) "'political economy' and 'economics'", The New Palgrave: A Dictionary of Economics, v. ۳, p. ۹۰۵ [pp. ۹۰۴-۰۷.

Vamplew, W. (۲۰۲۰). Sport and industrialization: an economic interpretation of the changes in popular sport in nineteenth-century England. In *Pleasure, profit, proselytism* (pp. ۷-۲۰). Routledge.

2

The Second National Conference on
Physical Education, Modern Sports
Sciences, Professional Sport, and
Health Promotion

تاریخ همایش: ۱۳۰۵/۰۲/۱۵

دومین همایش ملی تربیت بدنی علوم ورزشی
نوین، ورزش حرفه ای و ارتقای تندرستی

Walker, S., and Enz, M. (۲۰۰۶). The impact of professional sports on the local economy. W. New Eng. L. Rev., ۲۹, ۱۴۹.

Ye Cheng, Yan Song, "Sports Big Data Analysis Based on Cloud Platform and Its Impact on Sports Economy", Mathematical Problems in Engineering, vol. ۲۰۲۱, Article ID ۶۶۱۰۰۰, ۱۲ pages, ۲۰۲۱. <https://doi.org/10.1155/2021/6610000>.

Ziyari, keramatollah; sorkh Kamal, Cobra; Zanjechi, Seyyed Mahmoud (۲۰۱۰) (Classical evaluation of the efficiency of the country's provinces in terms of development using the DEI method, planning and space planning. ۱۴th volume, number